

LATVIJAS KAZKOPIBAS BIEDRĪBA

„Bērzi”, Vandzenes pagasts, Talsu novads, LV – 3281, tālrunis 29136187, e – pasts: piliena@inbox.lv

Audzēšanas programmas Būru šķirnes kazām iekļauto kazu snieguma pārbaudes rezultāti

Gaļas kazu snieguma pārbaude un pārraudzība Latvijā tiek veikta atbilstoši Biedrības izstrādātai „Audzēšanas programma Būru šķirnes kazām”. Snieguma pārbaudes ganāmpulkos tiek veikta atbilstoši MK noteikumiem Nr. 207 „Gaļas kazu pārraudzības un snieguma pārbaudes kārtība”. Pārraudzības periodā no 01.01.2021 – 31.12.2024 gaļas šķirnes kazu snieguma pārbaudes un pārraudzības darbā no 12 saimniecībām uz 01.01.2025 darbu ciltsdarbā turpina 8 saimniecības. Snieguma pārbaudē un pārraudzībā 2024. gadā tika iekļautas 92 kazu mātes, tas ir par 34 kazu mātēm mazāk, kā 2021. gadā. Vaislas darbībai izvērtēti 7 vaislas āži. Pārraudzības gadā dzimuši 185 kazlēni, kas ir par 8 kazlēniem mazāk, kā 2021. gadā. Iepriekšējā gadā reģistrēti 2 nedzīvi dzimuši kazlēni. Kazu māšu vidējā auglība šķirnes populācijā 195%, kas ir par 38% vairāk, salīdzinot ar 2021. gadu.

Audzēšanas programmā izvirzītie sasniežamie uzdevumi programmā iekļautiem dzīvniekiem:

Kazu mātes auglība 195 % - izvirzītie mērķi sasniegti.

Kazlēnu dzīvmasas pieaugums 50 dienu vecumā:

Kaziņām 50 dienu vecumā 182 g dn^{-1} – sasniegts izvirzītam mērķim;

Āžiņiem 50 dienu vecumā 202 g dn^{-1} – sasniegts izvirzītam mērķim;

Kazlēnu dzīvmasa piedzimstot vidēji $3,0 - 3,7 \text{ kg}$ – sasniegts izvirzītiem mērķiem.

Pārraudzības un snieguma pārbaudes datu kopsavilkums par 2024. gadu.

1.tabula

Nr.p.k.	Ganāmpulka nr.	Kazu māšu skaits	Dzimušo kazlēnu skaits	Ganāmpulka vidējā auglība %	Dzīvi dzimuši kazlēni	nedzīvi dzimuši kazlēni	Kazlēnu dzīvmasas pieaugums 50 d/v
1.	LV0630179	9	18	200	18	0	200
2	LV0610937	10	16	160	14	2	170
3	LV0183990	3	4	166	4	0	172
4	LV0627779	15	28	186	28	0	192
5	LV0627822	2	4	200	4	0	250
6	LV0244721	20	48	240	48	0	247
7	LV0621448	13	22	169	22	0	194
8	LV0621286	9	16	177	16	0	153
9	LV0630703	11	29	262	29	0	184

Ganāmpulkos LV0627779, LV0627822, LV0630703 atrodas tikai tīršķirnes vaislas kazu mātes. Snieguma pārbaudē iekļauto kazu māšu BK šķirnes asinības sastāvs BK 50% un vairāk, bet tīršķirnes grupā, vaislas kazu māšu šķirnes asinības sastāvs BK 100%. Tās ir 35 kazu mātes. Augstākos rādītājus par kazlēnu dzīvsvara pieaugumiem kazu mātes, kuras ir iekļautas programmā, uzrāda LV0244721 ganāmpulks, 50 dienu vecumā kazlēnu vidējais dzīvsvara pieaugums 247 gramu.

Novērtēto vaislas dzīvnieku statistika

2.tabula

Rādītāji	2021	2024	+/-
Grupas kazas (BK 50% un vairāk)	73	41	-32
Grupas kazas (BK 75% un vairāk)	22	16	6
BK 100%	49	35	-14
Kopā	225	92	-133
Sertificēti vaislinieki/izvērtēti	8	7	-1
Uzņemti Ciltsgrāmatā kopā	51	-	Nav salīdzināts
A1	-	-	Nav salīdzināts
A2	21	-	Nav salīdzināts
B	30	-	Nav salīdzināts
Izsng. Izcelsmes apliecinājumi	-	-	-
Izsniegti Zootehniskie sertifikāti	-	-	-
Pēc eksterjera novērtēti dzīvnieki	25	27	+2
Vaislas kazu mātes	16	20	+4
Vaislas āži	9	7	-2
Populācijas kazu māšu auglība %	175	195	+38

Salīdzinot 2021. gadu un 2024. gadu par 14 kazu mātēm ir samazinājušās tīršķirnes grupā. Tas skaidrojams ar to, ka 2021. gadā vienā no tīršķirnes vaislas kazu māšu ganāmpulkā konstatēja vairākiem dzīvniekiem konstatēja kazu artrīta - encefalīta rezultātus, ganāmpulks pakāpeniski tika likvidēts.

Snieguma pārbaudē izmantoto vaislinieku novērtējums (2019 – 2024. gada periods)

3.tabula

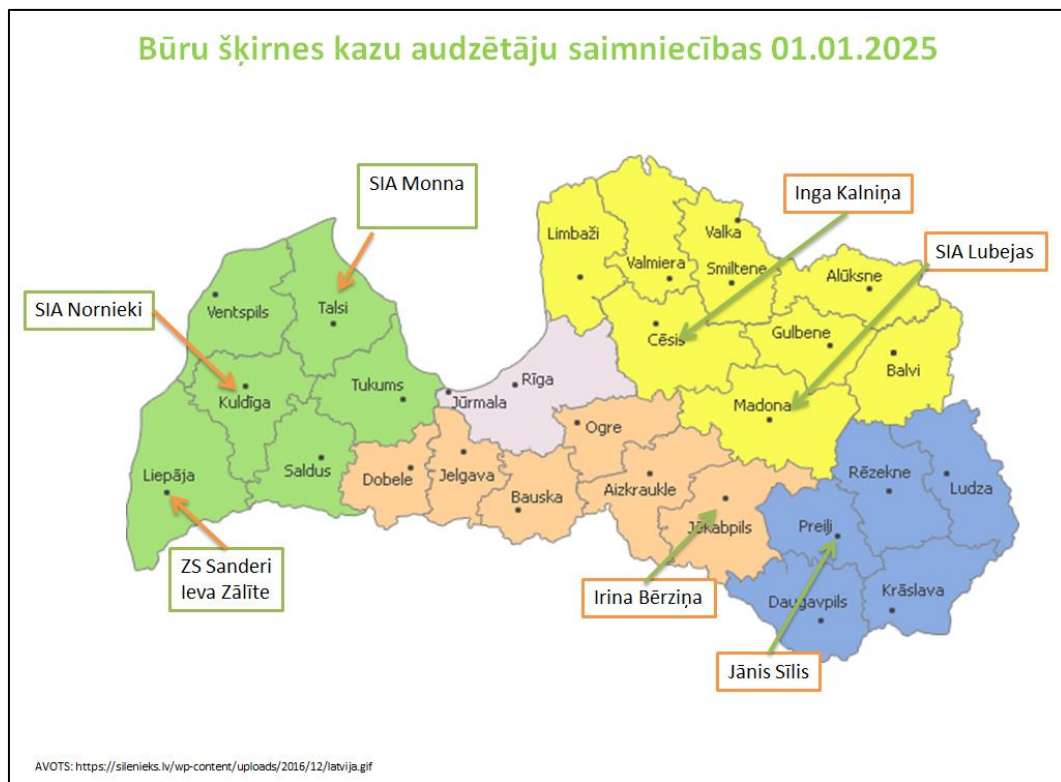
Vaislinieka ID Nr.	Pēcnācēji (n) par kuriem iegūti dati	Vidējais kazlēnu dzīvmasa piedzimstot (kg)	Vidējais kazlēnu svars 50 dienu vecumā (kg)	Vidējais kazlēnu dzīvmasas pieaugums 50 dienu vecumā (gr)	Informācija par vaislinieka skrepi DNS
LV062145840032	15	3,725	8,462	0,176	NQ/SQ
UK026922200101	25	3,810	10,717	0,218	NQ/SQ
DE0116202254252	23	4,503	8,888	0,183	NQ/SQ
DE010971729603*	5	3,502	9,718	0,194	NQ/NQ
DE010610531237	15	3,378	9,249	0,203	SQ/SQ
LV062145840015	148	3,250	9,500	0,191	NQ/NQ
DE010971721619	53	3,700	12,990	0,192	NQ/SQ
DE010971652403	17	3,759	12,800	0,229	NQ/NQ
LV062777940014	25	3,620	10,329	0,206	NQ/SQ
DE010971729602	40	3,083	11,742	0,190	SQ/SQ
LV024147140258	7	2,957	13,600	0,207	NQ/SQ
LV062782240001*	3	3,833	14,533	0,200	-
LV062782240007*	4	4,300	16,880	0,250	NQ/NQ
LV062145840031	53	3,011	9,206	0,178	NQ/SQ
DE010971564486	28	3,421	10,387	0,196	NQ/NQ
DE010971564487	25	3,852	8,317	0,172	SQ/SQ
UK026922200069	54	3,506	8,175	0,179	NQ/SQ
LV062145840017	132	3,408	11,520	0,174	NQ/NQ
DE010971652406	15	2,907	8,76	0,175	NQ/NQ

LV062777940007	17	2,018	7,980	0,115	-
LV062777940016	17	2,994	7,738	0,155	-
LV042741740637	43	3,660	8,778	0,176	-

*Vērtēto vaislinieku pēcnācēju skaits mazāks par 7

Analizējot iegūto informāciju par vaislinieku novērtējumu pēc pēcnācējiem, smagākie kazlēni dzimst vaisliniekam DE0116202254252, kazlēnu vidējais svars pie dzimšanas 4,503 kg. Augstākos dzīvsvāra vidējos pieaugumu 50 dienu vecumā uzrāda vaislinieki UK026922200101 un DE010971652403 pēcnācēji. No 22 sertificētiem vaisliniekiem, 11 vaisliniekiem vienā vai abās alēlēs ir konstatēts *skrepi* genotips „S”.

Laika periodā no 2019. gada līdz 31.12.2024 gadam Būru šķirnes grupā 441 dzīvniekam veikti DNS izmeklējumi uz skrepi. Apkopojot informāciju tad 114 dzīvniekiem ir konstatēts NQ/SQ alēles, bet 25 dzīvniekiem konstatētas SQ/SQ alēles.

Secinājumi.

- ✓ 2024. gadā kritiski mazs ir tīršķirnes vaislas kazu māšu skaits.
- ✓ 2024. gadā netipiski atsevišķos ganāmpulkos 5 dzīvniekiem seroloģiski tika konstatēts kazu artrīts – encefalīts. Veicot atkārtotus izmeklējumus virusoloģiski, nevienam dzīvniekam vīruss nav konstatēts.
- ✓ Snieguma rādītāju rezultātus par kazlēnu dzīvmasu ir ļoti atkarīgs no vides apstākļiem, kazu turēšanu un sabalansētas ēdināšanas.
- ✓ Veicot mērķtiecīgu dzīvnieku atlasī un vaislinieku izvēli, tuvākā laika periodā līdz 2027. gadam Latvijā varētu būt pirmie skrepi kontrolēti ganāmpulki, kuros visiem vaislas dzīvniekiem ir 222 vai 146 kodons.

Ziņojumu sagatavoja:

Latvijas kazkopības biedrības ciltsdarba speciāliste
Kristīne Piliena